

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Viziunea interacționistă a proceselor familiale/A családi folyamatok interakcionális szemlélete/ The Interactionist view of the family

2025-2026-os TANÉV

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészet Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.4 Szakterület	Teológia
1.5 Képzési szint	Mesterképzés MA
1.6 Szak / Képesítés	Interkulturális és Interkonfesszionális Mediáció
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Családi folyamatok interakcionális szemlélete TMM5412				
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Kovács Szabolcs				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Kovács Szabolcs				
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	II	2.6. Értékelés módja	V
2.7 Tantárgy típusa	DS				

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	156	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	12
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					31
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					50
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					3
Más tevékenységek:					2
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	120				
3.8 A félév össz-óraszama	156				
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• Felsőfokú végzettség (Licenz)
4.2 Kompetenciabeli	• x

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Laptop, Videoprojektor, internetkapcsolat, flipchart
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Laptop, Videoprojektor, internetkapcsolat, flipchart

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák (transzverzális komp = általános készségek)

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A család, mint dinamikus és interaktív rendszer megértésének képessége, amelyben sajátos szerepek, szabályok és kommunikációs mintázatok működnek. • A családi kapcsolati folyamatok (konfrontáció, együttműködés, szövetségek, konfliktusok) elemzésére irányuló készségek fejlesztése. • Az interakcionista szemlélet alkalmazása a családi helyzetek értékelésében és a kontextushoz illeszkedő beavatkozási stratégiák kidolgozásában. • A kulturális, vallási és társadalmi tényezők családi dinamizmusra gyakorolt hatásának megértése. • Reflektív és empátikus hozzáállás kialakítása a családi struktúrák és folyamatok sokféleségéhez. • A megszerzett ismeretek alkalmazása konkrét szakmai helyzetekben (tanácsadás, nevelés, szociális munka, családpsztoráció).
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Az önreflexió és a kritikus gondolkodás képességének fejlesztése a saját attitűdök, értékek és interszónális kapcsolati mintázatok tekintetében, szakmai és személyes kontextusban. • Az empátikus, asszertív és erőszakmentes kommunikációs készségek fejlesztése egyénnel és családokkal való interakciós helyzetekben. • Rendszerszintű és inter-/transzdiszciplináris gondolkodás kialakítása, amely képes pszichológiai, pedagógiai, szociológiai és teológiai szempontokat integrálni a családi kapcsolatok megértésében. • A felelősségteljes szakmai etika megalapozása az érzékeny családi helyzetekben végzett támogató és beavatkozó munkában. • Az együttműködési készség fejlesztése, valamint hozzájárulás az interdiszciplináris családsegítő csoportok konstruktív dinamikájához.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> A tantárgy számos gyakorlati témát érint, amelyek hasznosak lehetnek a hallgatók számára jövőbeli munkájuk során, bármilyen olyan helyzetben, ahol párokkal, családokkal vagy gyermekekkel kerülnek kapcsolatba. A tárgyalt témák közé tartoznak: családtípusok, családi struktúrák, alrendszerek, a család életciklusai, a kapcsolati elégedettséget befolyásoló tényezők, normatív és paranormatív krízisek a családban, funkcionális és diszfunkcionális családok, családon belüli függőségek, családon belüli erőszak, krónikus beteg családtag gondozása, valamint az egészségmegőrzés és -fejlesztés a családon belül. A családi dinamika interakcionista szemléletű, mélyebb megértésének elősegítése áll a képzés középpontjában, különös tekintettel a kommunikációs, változási és alkalmazkodási folyamatokra a családi kapcsolatokon belül. A kurzus célja, hogy fejlessze a család rendszerelméleti elemzéséhez szükséges készségeket, segítsen a kapcsolati mintázatok felismerésében, és ezen ismeretek alkalmazását támogassa nevelési, szociális, pasztorális vagy tanácsadási kontextusban. A hallgatókat támogatjuk abban is, hogy kritikus és reflektív gondolkodásra tegyenek szert, amely empátikus, felelősségteljes és interdiszciplináris módon járul hozzá a családi jelenségek értelmezéséhez.
7.2. Speciális célkitűzések	<ul style="list-style-type: none"> A hallgatók megismertetése az interakcionista elmélet családi kontextusra alkalmazott alapfogalmaival (szerepek, szabályok, szimbólumok, családi identitás); A családi kapcsolatok visszatérő interakciók és körkörös folyamatok mentén történő elemzésének képességének fejlesztése; Annak megértése, hogy a kommunikáció hogyan befolyásolja a család szerkezetét és dinamikáját, beleértve a krízis-, konfliktus- vagy átmeneti helyzeteket is; A családi folyamatokat alakító kulturális, vallási és társadalmi-gazdasági tényezők azonosítása; Az interakciós mintázatok megfigyelésére és értelmezésére irányuló készségek kialakítása valós vagy szimulált családok esetében (esettanulmányok, szerepjátékok, narratív elemzések révén).

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A CSALÁD, MINT RENDSZER	Előadás Megbeszélés Magyarázat	
2. HÁZASSÁG. STABILITÁS ÉS MINŐSÉG. TÁRSVÁLASZTÁS. TRANSGENERÁCIÓS HATÁSOK	Előadás Megbeszélés Magyarázat	
3. AZ EGYÉNI ÉS A PÁRKAPCSOLATI FEJLŐDÉS CIKLUSAI. VÁLTOZÁSKEZELÉS	Előadás Megbeszélés Magyarázat	
4. A CSALÁDON BELÜLI FEJLŐDÉS CIKLIKUSSÁGA (CSALÁDI ÉLETЦИKLUS ELMÉLETEK)	Előadás Megbeszélés Magyarázat	

5. A HÁZASTÁRSI KAPCSOLATTAL VALÓ ELÉGEDETTSÉG I.	Előadás Megbeszélés Magyarázat	
6. A HÁZASTÁRSI KAPCSOLATTAL VALÓ ELÉGEDETTSÉG II.	Előadás Megbeszélés Magyarázat	
7. PÁRKAPCSOLATI KRÍZISEK ÉS STRESSZ. KONFLIKTUSFORRÁSOK. HÁZASSÁGTERÁPIA, KONZULTÁCIÓ	Előadás Megbeszélés Magyarázat	
8. CSALÁDI KRÍZISEK. TERMINÁLIS ÁLLAPOT, HALÁL, GYÁSZ	Előadás Megbeszélés Magyarázat	
9. FÜGGŐSÉG ÉS ERŐSZAK A CSALÁDBAN	Előadás Megbeszélés Magyarázat	
10. EGÉSZSÉGES GYERMEKET NEVELNI	Előadás Megbeszélés Magyarázat	
11. A CSALÁDTERÁPIA ALAPELVEI. A CSALÁDTERÁPIA ISKOLÁI, IRÁNYZATAI	Előadás Megbeszélés Magyarázat	
12. A család megismerésének néhány módszere a rendszerszemlélet tükrében	Előadás Megbeszélés Magyarázat	

Könyvészet

- Böszörményi – Nagy Iván/Barbara Krasner: Kapcsolatok kiegyensúlyozásának dialógusa. Koincidenzia KFT, Budapest 2001.
- Augustus Y.Napier: A törekeny kapcsolat. Animula Kiadó, Budapest 2000.
- Bagdy Emőke/Mirnic Zsuzsanna/Vargha András(szerk): Egyén, pár, család. Animula Kiadó, Budapest, 2007.
- Bagdy Emőke (szerk): Párkapcsolatok dinamikája. Animula Kiadó, Budapest 2002.
- Horváth-Szabó Katalin (szerk): Családpaszichológia I. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Piliscsaba, 2001.
- Dorothy Freeman: Házassági krízisek. Animula Kiadó, Budapest 1994.
- Kurimay Tamás: Családterápia és konzultáció. Coincidenzia Kiadó, Budapest 2004.
- Hegyiné Ferch Gabriella: Családpaszichológia. Corvinus Kiadó, Budapest 2003.
- Brandl-Nebehay/B. Rauscher-Gföhler, J. Kleibel.Arbeithuber (szerk): A rendszerszemléletű családterápia. Alapok, módszerek és aktuális trendek. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd Alapítvány, Budapest 2007.
- Horváth-Szabó Katalin (szerk): A házasság és a család belső világa. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd Alapítvány, Budapest 2007.
- H. Goldenberg: Áttekintés a családról. Animula Kiadó, Budapest 2008.
- Gill Gorell Barnes: Család, terápia, gondozás. Animula Kiadó, Budapest 1991.
- Kovács Szabolcs: 1. Iskolai lelkigondozás a középiskolában. (PhD disszertáció) Presa Universitara Clujeana, 2020. ISBN: 978-606-37-0820-6 <http://www.editura.ubbcluj.ro/bd/ebooks/pdf/2656.pdf>
- Kovács Szabolcs: Gyermekvédelem az Ószövetségben. In: STUDIA UNIVERSITATIS BABES-BOLYAI THEOLOGIA REFORMATA TRANSYLVANICA 57 : 2 pp. 99-118. , 20 p. (2012/2)

<ul style="list-style-type: none"> Kovács Szabolcs: Családi első interjú problémás iskolai esetekben. In: PARTIUMI EGYETEMI SZEMLE 6 : 1 pp. 31-60. , 30 p. Partium Kiadó, Nagyvárad (2007) ZILBACH, J. (1989). The family life cycle: A framework for understanding children in family therapy. In: Combrinck–Graham (Eds.). Children in family contexts. Guilford, New York 		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<ul style="list-style-type: none"> A család fogalma Társas támogatás és életminőség. A család támogató funkciói Párválasztás. Hasonlósági hipotézisek. Komplementaritási hipotézisek A személyiség pszichoszociális fejlődése Az énkép és a partnerképről alkotott kép szerepe Gyermekkori traumák és az élettel való elégedettség összefüggései Párterápia, tanácsadás Végstádium. Kommunikáció a haldoklókkal és hozzátartozóikkal Családon belüli erőszak. Az abúzusra utaló jellemzők Nevelési stílusok és azok hatása Eysenck személyiségtipológiája és a szülői nevelési attitűdök A család megismerésének néhány módszere. A családi ház rajza. Az „életem/ szerepeim tortája” módszer 	Előadás Power Point-os bemutatóval Megbeszélés	
	Előadás Power Point-os bemutatóval Megbeszélés	
	Előadás Power Point-os bemutatóval Megbeszélés	
	Előadás Power Point-os bemutatóval Megbeszélés	
	Előadás Power Point-os bemutatóval Megbeszélés	
	Előadás Power Point-os bemutatóval Megbeszélés	
	Előadás Power Point-os bemutatóval Megbeszélés	
	Előadás Power Point-os bemutatóval Megbeszélés	
	Előadás Power Point-os bemutatóval Megbeszélés	
	Előadás Power Point-os bemutatóval Megbeszélés	
Könyvészet <ul style="list-style-type: none"> Koltai Mária (szerk): Család, pszichiátria, terápia. Medicina Kiadó, Budapest 2003. Kelemen Gábor: Szenvedélybetegség, család, pszichoterápia. Pannónia Könyvek, Pécs 2001. Robert Sherman/Norman Fredman: Strukturális technikák a pár és Családterápiában. MPT, Budapest 1989. Judith Siegel: A bizalom helyreállítása. Animula Kiadó, Budapest 2003. Salvador Minuchin/Bernice Rosman/Lester Baker: Pszichoszomatikus családok. Animula Kiadó, Budapest 2009. Donald W. Winnicott: Kisgyermek.Család.Külvilág. Animula Kiadó, Budapest 2000. Süle Ferenc: Az életerő forrásai a családban. Szent István Társulat, Budapest 2009. Süle Ferenc: A megújulás forrásai a családban. Kairosz Kiadó, 2013. Hugh Jenkins: A rendszer kezelése. Animula Kiadó, Budapest 2006. 		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

<ul style="list-style-type: none"> A tantárgy tartalma a családpszichológia, a szociális munka, a tanácsadás és a pasztorális teológia területének aktuális irányelveihez igazodik, tükrözve a tudományos közösség (episztemikus közösség) és a családtámogatásban részt vevő szakmai szereplők érdeklődési területeit. Figyelembe veszi a releváns szakmai egyesületek (mint például a rendszerszemléletű pszichoterápiás társaságok, családtanácsadó szervezetek vagy pasztorációs képzőintézetek) hozzájárulásait, valamint az oktatás, a szociális szolgáltatások, civil szervezetek és egyházi intézmények munkáltatói elvárásait. A tantárgy célja, hogy elősegítse a családi folyamatok rendszerszintű, kritikus és empátikus megközelítésének kialakítását, és olyan transzverzális és szakmai kompetenciák fejlesztését támogassa, amelyek elengedhetetlenek a családokkal foglalkozó szakemberek számára – mint például a hatékony kommunikáció, a konfliktuskezelés, az interdiszciplináris csapatmunka, valamint a kulturális és vallási érzékenység. A kurzus így hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók olyan munkakörnyezetekbe integrálódhassanak, amelyek egyszerre igényelnek elméleti felkészültséget, gyakorlati kapcsolatteremtő készséget és szakmai etikát.
--

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadás jegyzeteinek és a kiadott könyvészet ismerete	Vizsga	50%
	A témák kidolgozásának ismerete	A család rendszerének elemzési képessége	30%
10.5 Szeminárium / Labor	Tematikus bemutatók készítése	PPT bemutató és megbeszélés	20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			

11. SDG ikonok (Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja	
---	--	---

Kitöltés dátuma

2025-04-25.

Előadás felelőse

Lect. Dr. Kovács Szabolcs

Szeminárium felelőse

Lect. Dr. Kovács Szabolcs

Az intézeti jóváhagyás dátuma

.....

Intézetigazgató

.....